

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת עידן רול

4004/25/פ

הצעת חוק מניעת ביצוע עבירות באמצעות פרסום באינטרנט וברשתות החברתיות (הסרת תכנים אנטישמיים), התשפ"ד–2023

הגדרות .1 בחוק זה –

"אתר אינטרנט" – כהגדרתו בחוק סמכויות לשם מניעת ביצוע עבירות באמצעות אתר אינטרנט, התשע"ז–2017¹;

"גורם מוסמך בכיר" – מי שהיועץ המשפטי לממשלה הסמיכו לעניין חוק זה;
"מעשה טרור" – כהגדרתו בחוק המאבק בטרור, התשע"ו–2016²;

"ספק רשת חברתית מקוונת" – מנהל אתר האינטרנט בו מתבצעת פעילות משתמשי הרשת החברתית, לרבות אדם או חברה המופקדים על הקמת האתר האמור או תפעולו;

"ספק שירות איתור אינטרנטי" – כהגדרתו בחוק סמכויות לשם מניעת ביצוע עבירות באמצעות אתר אינטרנט, התשע"ז–2017;

"פרסום" – כהגדרתו בחוק לשון הרע, התשכ"ה–1965³;

"פרסום הסתה לאנטישמיות" – פרסום הנחזה להיות קריאה לעשיית מעשה אנטישמי, עידוד לעשיית מעשה אנטישמי או אמירה אנטישמית ועל פי תוכנו של הפרסום והנסיבות שבהן פורסם, יש אפשרות ממשית שיביא לעשיית מעשה אנטישמי; לעניין זה אין נפקא מינה אם הפרסום הוביל למעשה אנטישמי אם לאו;

"צו להסרת תכנים אנטישמיים" – כמשמעותו בסעיף 2(א).

"רשת חברתית" – שירות רשת מקוון המאפשר למשתמש בו את כל אלה:

(1) יצירת כינוי משתמש הגלוי לכלל משתמשי הרשת החברתית;

¹ ס"ח התשע"ז, עמ' 1040.

² ס"ח התשע"ו, עמ' 1067.

³ ס"ח התשכ"ח, עמ' 240.

(2) שיתוף תוכן עם משתמשים מתוך משתמשי הרשת החברתית;

(3) צפייה ברשימת כינויי המשתמשים שהוזנו על ידי כלל משתמשי הרשת החברתית וצפייה בתכנים או בחלק מהם ששותפו בין משתמשי הרשת החברתית.

"תובע" – כמשמעותו בסעיף 12(א)(1)(א) או (2) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982⁴, שהיועץ המשפטי לממשלה הסמיכו להגיש בקשה לצו לפי חוק זה;
"השר" – השר לביטחון לאומי.

2. צו להסרת תכנים אנטישמיים
(א) שופט בית המשפט המחוזי שנייא בית המשפט המחוזי הסמיכו לכך רשאי, על פי בקשה של תובע, לתת צו המחייב מפרסם תוכן אנטישמי, או בעלים, מנהל או מפעיל של אתר אינטרנט או ספק הרשת החברתית בה פורסם תוכן אנטישמי, להסיר את התוכן האנטישמי מאתר האינטרנט או מהרשת החברתית לא יאוחר מ-48 שעות ממועד הפרסום, אם שוכנע כי מתקיים אחד מהבאים:

(1) נעברה עבירה פלילית באמצעות פרסום התוכן האנטישמי באתר אינטרנט או ברשתות החברתיות, והסרת התוכן חיונית למניעת המשך ביצוע העבירה, באמצעות פעילות האתר או הרשת החברתית;

(2) בנסיבות העניין יש אפשרות ממשית שהמשך הפרסום כאמור יפגע בביטחונו של אדם מסוים או בלתי מסוים, בביטחון המדינה או באזרחי מדינת ישראל ויהודי התפוצות;

(2) בנסיבות העניין יש בפרסום לסכן באופן קרוב לוודאי את שלומו הנפשי של אדם.

(ב) סבר תובע כי ביצוע צו להסרת תכנים אנטישמיים חיוני בנסיבות העניין כדי למנוע ביצוע עבירה פלילית או פגיעה בביטחונו של אדם, יציין זאת בבקשתו, ובית המשפט ידון ויחליט בבקשה בהקדם האפשרי, ולא יאוחר מ-24 שעות ממועד הגשתה; בית המשפט רשאי שלא לקבל החלטה בבקשה בתוך התקופה האמורה אם לא שוכנע כי ביצוע הצו באופן מיידי חיוני למניעת הפגיעה כאמור או אם לא ניתן לקבל החלטה עד למועד האמור מטעמים מיוחדים שיירשמו.

⁴ ס"ח התשמ"ב, עמ' 43.

- (ג) צו להסרת תכנים אנטישמיים יכלול בין השאר פרטים שיאפשרו, ככל הניתן לאתר את התוכן שיש להסירו או שלא לאפשר את איתורו, לפי העניין, והמועד לביצוע הצו; שר המשפטים רשאי לקבוע פרטים לגבי פרסום כאמור שייכללו בצו להסרת תוכן אנטישמי.
3. צו הגבלת גישה
מצא בית המשפט כי התקיימה אחת העילות למתן צו הסרת תכנים אנטישמיים כאמור בסעיף 2(א), רשאי הוא, על פי בקשה של תובע, לתת צו להגבלת גישה לאתר אינטרנט או לרשת חברתית, כולם או חלקם, אם שוכנע כי פורסם בו פרסום אנטישמי.
4. צו הגבלת איתור
מצא בית המשפט כי התקיימה אחת העילות למתן צו להסרת תכנים אנטישמיים כאמור בסעיף 2(א), אך סבר שאין מקום להוצאת צו כאמור, רשאי הוא לתת לספק שירות איתור אינטרנטי או לספק הרשת החברתית המקוונת צו המורה לו שלא לאפשר את איתור אתר האינטרנט או הפרסום האנטישמי שלגביו התבקש הצו או חלק ממנו.
5. סדרי דין (א) לדיון בבקשת תובע למתן צו לפי חוק זה יזומנו הבעלים או המפעיל של אתר האינטרנט או ספק הרשת החברתית אם ניתן לאתרם בשקידה סבירה, וכן ספק הגישה לאינטרנט או ספק שירות האיתור האינטרנטי הנוגעים בדבר, ואם השרת שבו מאוחסן האתר נמצא בישראל – גם הבעלים או המפעיל של השרת.
- (ב) הדיון במתן הצו יתקיים במעמד הצדדים שזומנו לדיון; ואולם בית משפט רשאי לתת צו להגבלת גישה במעמד צד אחד, אם הוא סבור שהמשיבים, כולם או חלקם, הוזמנו כדין ולא התייצבו לדיון.
- (ג) לשם החלטתו בבקשה רשאי השופט להיזקק לראיות אף אם אינן קבילות במשפט.
- (ד) צו יכלול גם את הגורמים שעליהם יחול הצו, את פרטי אתר האינטרנט, כולו או חלקו, שלגביו הוא ניתן, את תקופת תקופת של הצו, ולעניין צו הגבלת גישה – גם את שיטת ההגבלה.
6. פרסום הודעה על החלטות בעניין בקשות למתן צו להסרת תוכן אנטישמי
הודעה לציבור בדבר החלטות של בית המשפט בעניין בקשות למתן צו להסרת תוכן אנטישמי תפורסם באתר האינטרנט של משרד המשפטים, ותכלול את העבירה והעילה שבשלהן התבקש הצו ואת מספר התיק; שר המשפטים רשאי לקבוע דרכים נוספות לפרסום הודעה כאמור.

7. הסרת העתק (א) בצו להסרת תוכן אנטישמי רשאי בית המשפט לקבוע כי הצו יחול גם לגבי העתק של התוכן האנטישמי נושא הצו (בחוק זה – העתק), שפורסם באתר אינטרנט או ברשת חברתית מקוונת לפני מתן הצו או בתוך שישה חודשים מיום שניתן, והכול בכפוף לדרישת גורם מוסמך בכיר כאמור בסעיף קטן (ב).
- (ב) קבע בית המשפט כאמור בסעיף קטן (א), רשאי גורם מוסמך בכיר לפנות למפרסם ההעתק, או לבעלים, למנהל או למפעיל של אתר אינטרנט שבו פורסם ההעתק, ולדרוש מהם את הסרת ההעתק, ואם הצו כאמור מחייב גם ספק שירות איתור אינטרנטי כאמור בסעיף 4 – לפנות גם לספק שירות האיתור האינטרנטי ולדרוש ממנו שלא לאפשר את איתור ההעתק, בשים לב לחלוף הזמן ולשינוי הנסיבות ממועד מתן הצו המקורי; הגורם המוסמך הבכיר יציין בפנייתו לפי סעיף קטן זה את הפרטים כאמור בסעיף 3(ג).
8. צו להסרת תוכן אנטישמי לאחר הרשעה הורשע אדם בעבירה פלילית בשל תוכן אנטישמי שפרסם באתר אינטרנט או ברשתות החברתיות, רשאי בית המשפט שהרשיע את אותו אדם, לבקשת התובע, לתת לגבי התוכן האנטישמי כאמור צו להסרת תוכן אנטישמי גם אם לא שוכנע כי בנסיבות העניין כי יש אפשרות ממשית שהמשך פרסום התוכן יפגע בביטחונו של אזרח מדינת ישראל או יהודי בתפוצות או בביטחון המדינה או יסכן באופן קרוב לוודאי את שלומו הנפשי של אדם.
9. עיון מחדש (א) בית המשפט שנתן צו להסרת תוכן אנטישמי רשאי לשנות את תנאי הצו או לבטלו לבקשת תובע או מי שרואה את עצמו נפגע מהצו ולא הוזמן להשמיע את טענותיו או שבנסיבות העניין נבצר ממנו להשמיע את טענותיו, ובכלל זה תאגיד העוסק בהגנה על אינטרס הציבור באינטרנט שיש בהתייבבותו כדי לתרום לניהול הוגן של ההליך.
- (ב) בית המשפט רשאי לדון מחדש בצו להסרת תוכן שנתן אם ראה כי הדבר מוצדק בשל נסיבות שהשתנו או עובדות חדשות שהתגלו לאחר מתן הצו.
10. ערעור תובע, מי שהיה צד להליך למתן צו לפי חוק זה וכל הרואה את עצמו נפגע ממתן הצו רשאים לערער על החלטת בית המשפט, בתוך 30 ימים ממועד מתן החלטה, לפני בית משפט שלערעור שידון בערעור בשופט אחד, שיהיה מוסמך לבטל את הצו או לשנות תנאים בו.

(א) בדיון בבקשה למתן צו להסרת תוכן, רשאי תובע לבקש לפרט או להציג לפני בית המשפט בלבד עובדות או מידע שעליהם הוא מבסס את טענותיו (בסעיף זה – חומר חסוי); בקשה כאמור תוגש בכתב בצירוף נימוקים, ככל שהדבר מתאפשר בנסיבות העניין; ביקש תובע כאמור, יודיע על כך למשיבים או לבאי כוחם, אלא אם כן המשיבים זומנו ולא הגיעו או אם יש מניעה להזמין.

(ב) בית המשפט רשאי להיענות לבקשה כאמור בסעיף קטן (א) ולהסתמך על החומר החסוי, אם מצא כי גילוי בנכחות המשיבים עלול לפגוע בחקירה, באינטרס ביטחוני או באינטרס ציבורי חשוב אחר; החומר החסוי יסומן, יוחזר למבקש לאחר העיון והדבר יירשם בפרוטוקול.

(ג) בית המשפט יודיע לתובע, למשיבים ולבאי כוחם על החלטתו בבקשה לפי סעיף קטן (א), ורשאי הוא לקבוע שנימוקי ההחלטה, כולם או מקצתם, יהיו חסויים.

(ד) החליט בית המשפט שלא לגלות למשיבים ולבאי כוחם את תוכנו של מידע חסוי, כולו או מקצתו, יורה לתובע על העברת פרטים או תמצית של המידע החסוי למשיבים ולבאי כוחם, ככל שניתן לעשות כן בלי לפגוע בחקירה, באינטרס ביטחוני או באינטרס ציבורי חשוב אחר.

(ה) החליט בית המשפט שלא להיעתר לבקשה בדבר אי גילוי של החומר החסוי לפי סעיף קטן (א), רשאי תובע להודיע כי הוא חוזר בו מהגשת החומר החסוי, ומשעשה כן – לא יועמד החומר לעיון המשיבים והשופט יתעלם ממנו לצורך החלטותיו; תובע רשאי לערער על החלטת בית המשפט בעניין זה בתוך 15 ימים ממועד מתן ההחלטה, לפני בית המשפט שלערעור אשר ידון בערעור בשופט יחיד.

(ו) בדיון בערעור לפי סעיף קטן (ה), רשאי בית המשפט לעיין בחומר החסוי ולקבל פרטים נוספים מהתובע בלי לגלותם למשיבים.

הוראות סעיף 3 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996⁵, לעניין הסמכות המקומית של בתי המשפט, יחולו גם בכל עניין שחוק זה דן בו, אלא אם כן נקבע במפורש אחרת.

השר ידווח לוועדה לביטחון לאומי של הכנסת ב-1 במרס בכל שנה, על העניינים האלה, בשנה שקדמה למועד הדיווח:

(1) מספר הבקשות לצווים;

(2) מספר הצווים שניתנו וסוגם.

⁵ ס"ח התשנ"ו, עמ' 338.

ביצוע ותקנות 14. השר ממונה על ביצוע חוק זה, והוא רשאי להתקין תקנות בכל עניין הנוגע לביצועו, בכלל זה בדבר סדרי דין בהליכים לפי חוק זה.

דברי הסבר

בעת האחרונה קיימת מגמה עולמית של עלייה בהיקף השימוש באינטרנט לצורך פרסום תכנים מזיקים. מגמה זו הובילה, בין השאר, לעלייה ברף האלימות במדינות שונות בעולם כנגד יהודים. המאמץ למיגור תופעות אלה הוא מאמץ חוצה גבולות המצריך שיתוף פעולה בין ממשלות ושיטות משפט שונות.

מטרת חוק זה לייעל את ההתמודדות של מדינת ישראל עם אמירות ותכנים אנטישמיים ברשתות החברתיות ובאתרי האינטרנט, במקרה של אמירה או פרסום המהווה עבירה פלילית העלולה לפגוע בביטחוננו הפיזי או הנפשי של אזרחי מדינת ישראל ויהודי התפוצות, וכן בביטחון המדינה.

במציאות בה הרשת החברתית (פייסבוק, יוטיוב, טוויטר, גוגל, טיקטוק וכד') משמשת כזירה משמעותית לשיח, ללא כל פיקוח, חובה עלינו לקבוע מלבד האחריות הפלילית של המפרסם, אשר לרוב אינו ידוע או אינו בנמצא, גם אחריות אזרחית מנהלית על מי שעובר עבירה של פרסום דבר הסתה ולהטיל את האחריות המתבקשת למי שמאפשר את פרסום הקריאה הברורה לעשיית מעשה ואמירות אנטישמיות.

ראוי כי על בעלי אתרי האינטרנט והרשתות החברתיות, המספקות את התשתית לפרסום, תוטל האחריות למתרחש בגזרתם כפי שנעשה כאשר מדובר במדיה תקשורתית נוספת כעיתון או טלוויזיה. אמצעי הטכנולוגיה העומדים לרשותה של הרשת החברתית מאפשרים לה לנטר, לאתר ולהסיר אמירות ופרסומים אנטישמיים. נוכח השוני, כי פרסום ברשתות החברתיות איננו דרוש אישור, הרי שהצעת חוק דנא, מבקשת להטיל את האחריות לניטור דברי הסתה אנטישמיים ולהסרתם תוך 48 שעות.

משכך, ניכר כי מדובר בהחלטת מדיניות, הרואה חשיבות בנושא מסוים, ויישומה הוא בר ביצוע. צוות העובדים של הרשתות כולל עובדים הדוברים את כלל השפות כשפת אם ויתר על כן היודעים להבחין ולאבחן את ההקשר בו מפורסמים אמירות ותכנים אנטישמיים מסיתים העלולים להסית לאלימות מילולית ופיזית.

הצעה זו עניינה אם כן ביצירתו של כלי נוסף שישמש את גורמי האכיפה בהתמודדות עם התופעה. לשם כך, מוצע להסמיך בית משפט המחוזי לתת, לבקשת תובע, צו להסרת תוכן אנטישמי מרשת האינטרנט ומהרשתות החברתיות.

כלי זה יאפשר התמודדות מהירה ויעילה עם תכנים אנטישמיים ברשתות, בין שעולים לכדי עבירה ובין שיש בהם לסכן באופן קרוב לוודאי את שלומו הנפשי והפיזי של אזרחי מדינת ישראל ויהודי התפוצות.

הצעת חוק דומה בעיקרה הונחה על שולחן הכנסת העשרים על ידי חברת הכנסת רויטל סויד (פ/3110/20).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
א' בחשוון התשפ"ד (16.10.2023)